

Beleidsvisie externe veiligheid

GEMEENTE ASTEN

Beleidsvisie externe veiligheid

Gemeente Asten

In opdracht van: Gemeente Asten

Opgesteld door: SRE Milieudienst
Keizer Karel V Singel 8
Postbus 435
5600 AK Eindhoven
040 2594604

Auteur: Drs. R.A. Hovestad / Ing. J.L. Kooistra (projectleider)

Collegiale toets: Dave Rensman

Datum: 9 april 2008

Status: Definitieve versie

Samenvatting

De aanleiding voor deze beleidsvisie externe veiligheid wordt gevormd door het spanningsveld tussen de aanwezigheid van risicobronnen enerzijds, en de wens tot ruimtelijke intensivering anderzijds. Het veronachtzamen van het eerstgenoemde kan ertoe leiden, dat ruimtelijke functies in onze gemeente op een minder gewenste plek worden gerealiseerd. Daarom is het van belang om hiervoor tijdig aandacht te vragen binnen de gemeentelijke organisatie.

De beleidsvisie externe veiligheid is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel betreft dit visiedeel, het tweede deel (het basisdocument) bevat de actuele stand van zaken met betrekking tot externe veiligheid, en in het derde deel wordt het werkprogramma voor de komende jaren gepresenteerd.

Het visiegedeelte omvat het beleidsdeel, waarin het begrip externe veiligheid en het doel van deze beleidsvisie worden toegelicht. Daarnaast worden relevante risicomaten benoemd, die op hun beurt de bouwstenen voor de visie vormen. Vervolgens wordt de keuze voor een gebiedsgerichte aanpak beargumenteerd. Voor elk van deze gebieden zijn ambities op het vlak van externe veiligheid geformuleerd. Tot slot wordt afgesloten met een uitwerking van de rolverdeling en taken.

Het basisdocument bestaat uit een beschrijving van het vigerende externe veiligheidsbeleid, onderverdeeld naar rijk, provincie en gemeente. Met behulp van dit kader is de objectieve nulsituatie in onze gemeente geanalyseerd. Deze wordt gevolgd door de subjectieve nulsituatie, omdat risico's verschillend worden waargenomen. Objectieve risico's hoeven immers niet overeen te komen met de gevoelde (subjectieve) risico's.

Communicatie met burgers over risico's en veiligheid is een taak van gemeenten als gevolg van de Wet rampen en zware ongevallen (WRZO) en de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding. Hieraan wordt aandacht besteed in het hoofdstuk over risicocommunicatie. Het basisdocument wordt afgesloten met een overzicht van de actiepunten die in de voorgaande hoofdstukken zijn geconstateerd. Daarnaast is aandacht besteed aan de ter beschikking staande instrumenten om het externe veiligheidsbeleid uit te voeren.

Het laatste deel betreft het werkprogramma. Daarmee zijn de actiepunten uit het basisdocument opgenomen in een breder verband, omdat het werkprogramma haar systematiek ontleent aan het meerjarenperspectief 'Brabant Veiliger 2006-2010'. Hierin heeft de provincie voor de periode tot en met 2010 concrete doelstellingen geformuleerd op het gebied van externe veiligheid.

Het werkprogramma geeft snel inzicht in de doelstellingen, wie de zaken uitvoert, wanneer dat gebeurt, de benodigde capaciteit en de eventuele, beschikbare subsidies.

Inhoudsopgave

Samenvatting		2
1. Inleiding		6
1.1. Waarom een beleidsvisie externe veiligheid?		6
1.2. Voor wie is deze beleidsvisie bedoeld?		6
1.3. Wat willen wij met de beleidsvisie bereiken?		7
1.4. De opbouw van de beleidsvisie		7
2. Visie		8
2.1. Richtinggevende risicomaten		8
2.2. Onze visie op externe veiligheid		9
2.3. Strategische overwegingen		9
3. De gebiedsgerichte aanpak		11
3.1. Inleiding		11
3.2. De vormgeving van de gebiedsgerichte ambities		11
3.2.1. Risicoluw gebied		11
3.2.2. Gemengd gebied		12
3.2.3. Intensief gebied		13
3.3. Uitwerking plaatsgebonden risico en groepsrisico		14
3.3.1. Plaatsgebonden risico (PR)		14
3.3.2. Groepsrisico (GR)		14
4. Rolverdeling en taken		16
Bijlage 1	Afwegingskader gebiedsgerichte benadering externe veiligheid	19
Bijlage 2	Onderdelen verantwoording groepsrisico	20

1. Inleiding

Wij hebben de ambitie om onze inwoners een veilige omgeving te bieden. Dit is in de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid (2007) als volgt verwoord:

“Er is een breed besef onder de bevolking dat Asten een plaats is waar men veilig kan wonen en werken. Onder regie van een actief, lokaal bestuur wordt op een systematische en samenhangende manier gewerkt aan behoud van het goede en aan verbetering van negatieve aspecten. Hierbij wordt samengewerkt met externe partners. Tevens wordt uitgegaan van een wijkgerichte aanpak en een eigen verantwoordelijkheid van burgers en ondernemers.”

Deze visie impliceert dat ook de externe veiligheid voldoende gewaarborgd moet zijn. Onder externe veiligheid verstaat men de structurele beheersing en beperking van risico's die voortvloeien uit de opslag, productie, het gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Onderhavige beleidsvisie is daar een invulling van.

1.1. Waarom een beleidsvisie externe veiligheid?

Veilig wonen en het vestigen van risicovolle bedrijven of het vervoer van gevaarlijke stoffen gaan niet zomaar samen. Daarom is het ruimtelijk scheiden van dergelijke activiteiten noodzakelijk en wettelijk verplicht. Deze beleidsvisie is bedoeld om duidelijkheid te geven aan burgers en bedrijven over hoe wij omgaan met het ruimtelijk scheiden van risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten¹. In de beleidsvisie worden gemaakte keuzes en hun onderlinge samenhang aangegeven, en de consequenties van de keuzes worden duidelijk gemaakt. Ook voor de gemeentelijke organisatie is de visie een handvat om de afstemming en sturing van processen, bijvoorbeeld bij de totstandkoming van een bestemmingsplan, in goede banen te leiden.

1.2. Voor wie is deze beleidsvisie bedoeld?

De beleidsvisie is gemaakt om onze gemeente een duidelijk kader te geven voor het omgaan met risico's en externe veiligheid. De visie geeft aan waar ontwikkelingen mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Die informatie is niet alleen voor de bestuurders van belang, maar ook voor het ambtelijke apparaat. De ambtenaren geven immers uitvoering aan het beleid, en kunnen met de visie in de hand duidelijk communiceren richting burgers en bedrijven over de omgang met risico en veiligheid in onze gemeente. De visie is dus bedoeld voor zowel bestuurders en ambtenaren als voor burgers en bedrijven. Daarnaast hebben ook externe partijen zoals de provincie,

¹ Voor een overzicht van kwetsbare objecten wordt verwezen naar bijlage 1 van het basisdocument externe veiligheid.

buurgemeenten en Rijkswaterstaat met dit document een duidelijk beeld van onze visie op veiligheid.

1.3. Wat willen wij met de beleidsvisie bereiken?

De beleidsvisie heeft tot doel de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen, tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Het document vormt daarbij een instrument om het gewenste beleid voor de verschillende risicobronnen vast te leggen. Hiervoor wordt aandacht besteed aan de beheersing van de risico's die gepaard gaan met het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen (zoals LPG of ammoniak) over de weg en door buisleidingen.

Daarnaast heeft de beleidsvisie eveneens als doel dat bij een aantal besluiten in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Woningwet verwezen kan worden naar het onderhavige document. Het telkens opnieuw motiveren van dergelijke besluiten op het gebied van externe veiligheid kan hierdoor achterwege blijven.

1.4. De opbouw van de beleidsvisie

Deze rapportage externe veiligheid bestaat uit drie delen: een beleidsvisie, een basisdocument en een werkprogramma. Er is een duidelijke splitsing gemaakt in strategie, visie en beleid enerzijds en de operationele uitvoering anderzijds. In de beleidsvisie is het externe veiligheidsbeleid vastgelegd, is het doel en het gebiedsgerichte ambitieniveau bepaald en zijn de deelnemers benoemd.

De beleidsvisie wordt gevolgd door een basisdocument. Hierin zijn binnen de relevante aandachtsgebieden van externe veiligheid de acties voor de komende jaren aangestipt. De aandachtsgebieden hebben betrekking op de omgang met risicovolle bedrijven, het transport van gevaarlijke stoffen, externe veiligheid in relatie tot de ruimtelijke ordening en risicocommunicatie. Hierdoor ontstaat er een samenhang tussen beleid en uitvoering. De aanpak van externe veiligheid is geen statisch geheel, maar vraagt om een dynamische benadering. Het externe veiligheidsbeleid is immers volop in ontwikkeling en de ontwikkelingen binnen een gemeente staan ook niet stil.

Tot slot volgt er een werkprogramma. Dit is een matrix die haar systematiek ontleent aan het Meerjarenperspectief externe veiligheid dat de provincie Noord-Brabant heeft ontwikkeld in het kader van 'Brabant Veiliger'. Het doel hiervan is tweeledig. Ten eerste worden hierin de acties uit het basisdocument nader uitgewerkt, en ten tweede is men hiermee verzekerd van een goede aansluiting bij de provinciale doelstellingen op het gebied van externe veiligheid.

Alle maatregelen in het werkprogramma worden jaarlijks geëvalueerd. Deze evaluatie wordt ter beoordeling aan het college voorgelegd. Na vier jaar wordt de wijze van integraal werken en de verschillende externe veiligheidsthema's geëvalueerd, en wordt op basis daarvan het nieuwe externe veiligheidsbeleid bijgesteld en geformuleerd.

2. Visie

Als wij een uitspraak willen doen over onze visie op externe veiligheid, is het noodzakelijk om gebruik te maken van een tweetal risicomaten: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Hiermee wordt het ambitieniveau concreet en wordt bovendien een praktisch richtsnoer geboden voor toekomstige afwegingen op het gebied van externe veiligheid. Het is mogelijk dat er daarbij begrippen voorkomen, die niet bij iedereen bekend zijn. Voor een uitleg hiervan wordt verwezen naar bijlage 1 van het basisdocument.

2.1. Richtinggevende risicomaten

De eerstgenoemde risicomaat betreft het **Plaatsgebonden Risico (afgekort PR)**:

Bij het plaatsgebonden risico gaat het om de kans per jaar, die één persoon loopt om op een bepaalde plek dodelijk getroffen te worden door een ongeluk met gevaarlijke stoffen in een bedrijf of langs een transportas. Deze maat is bedoeld om te bepalen welke afstand nodig is tussen de risicodragende activiteit en de bebouwde omgeving van de burgers².

Het plaatsgebonden risico is de “harde” grenswaarde. Daaraan zal voor kwetsbare objecten als woningen of scholen in alle gevallen moeten worden voldaan. Dat betekent dat binnen een bepaalde contour rondom een gevaarlijk bedrijf dergelijke objecten niet mogen worden gebouwd of zelfs moeten worden gesaneerd. Voor beperkt kwetsbare bestemmingen, zoals verspreid liggende woningen of kleine kantoren, is deze norm een richtwaarde. Dit betekent dat op grond van zwaarwegende motieven van de norm mag worden afgeweken.

Het **Groepsrisico (afgekort GR)** is bedoeld om een gemeente te laten nadenken over de gevolgen van een ramp met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico kan als volgt worden gedefinieerd:

Het groepsrisico drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen (minimaal 10) overlijdt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het GR houdt rekening met de dichtheid van het daadwerkelijke aantal personen per hectare rondom een risicovolle inrichting of transportas³.

Voor het groepsrisico geldt een oriëntatiewaarde. Dit is geen norm, maar een algemeen geaccepteerd ijkpunt. De gemeente moet iedere verandering boven of onder deze waarde verantwoorden. Deze verantwoordingsplicht moet de gemeente aanzetten tot discussie over de omvang van het groepsrisico en de verhouding tot de oriëntatiewaarde. Maar ook over de veiligheid

² Zie voor de officiële definitie art. 1, lid p (Bevi).

³ Zie voor de officiële definitie art. 1, lid k (Bevi).

van de risicovolle situatie, de gevolgen voor de omgeving, de hulpverlening en de zelfredzaamheid van omwonenden. De oriëntatiewaarde en de verantwoordingsplicht vormen een onderdeel van de 'ruimtelijke basiskwaliteit'. De gemeente is gehouden deze in de Nota Ruimte gestelde basiskwaliteit te realiseren.

2.2. Onze visie op externe veiligheid

Nu bovenstaande begrippen zijn toegelicht kan de visie op externe veiligheid verder afgebakend worden. Wij kiezen als uitgangspunt de volgende visie:

Het gemeentelijke beleid ten aanzien van externe veiligheid is gericht op het beperken van de risico's, die de burgers in Asten lopen als gevolg van risicovolle activiteiten, met als doel een veiliger woon- en werkklimaat. De wettelijke normen zijn daarbij de minimale basis. Door middel van onderstaande strategische uitgangspunten, uitgewerkt in een gebiedsgerichte benadering, wordt gestreefd naar een hoger ambitieniveau.

2.3. Strategische uitgangspunten

Bij de invulling van deze visie gaan wij uit van de volgende strategische uitgangspunten:

Bestaande risicobronnen:

Bij bestaande situaties vindt regulering primair plaats vanuit de milieuwetgeving: vergunningverlening en het toezicht op de naleving hiervan.

1. Het (pro)actief terugdringen van bestaande (en mogelijk) geaccepteerde risicosituaties in het centrum en in de woonwijken. Hiermee wordt een veiliger woon- en leefklimaat nagestreefd.
2. Het mogelijk terugdringen van overeenkomstig het maatschappelijke belang beoordeelde niet-acceptabele risicosituaties in de overige gebieden. Risicovolle activiteiten worden verminderd (aanpassing Wm-vergunning) dan wel beëindigd (sanering) in situaties, waarbij de risico's de landelijke normen overschrijden, of indien het maatschappelijke belang daartoe aanleiding geeft.

Voor zowel uitgangspunt 1 als 2 geldt:

- bestaande risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten (opnieuw) inventariseren en waar nodig en gewenst (nader) onderzoeken, toetsen aan landelijke normering, mogelijkheden zoeken voor een verdere verbetering op basis van BTM (Best Technical Means), het vastleggen in daartoe beschikbare instrumenten en daarop actief handhaven.

Nieuwe risicobronnen:

Bij nieuwe situaties worden de ruimtelijke consequenties van externe veiligheid in kaart gebracht en wordt door het treffen van maatregelen en ruimtelijke ordening geen afbreuk gedaan aan een veilige en verantwoorde leefsituatie:

3. het uitsluiten van nieuwe risicobronnen in het centrum en in woonwijken.
4. bij nieuwe risicobronnen buiten het centrum en in woonwijken dient elke toename van het risico steeds vooraf te worden beoordeeld en verantwoord.

3. De gebiedsgerichte aanpak

3.1. Inleiding

Wij kunnen, uiteraard binnen de kaders van de wet, zelf keuzes maken over het niveau van veiligheid. Laten we bijvoorbeeld nieuwe risicovolle bedrijven binnen de gemeente toe of niet? Is het bouwen van nieuwe woonwijken voor ons belangrijker dan uitbreidingsmogelijkheden van een bedrijf dat met gevaarlijke stoffen werkt? Of willen we allebei? Dat betekent in de praktijk dat er keuzes moeten worden gemaakt of compromissen moeten worden gesloten. Bijvoorbeeld enerzijds extra investeringen voor veiligheid bij het bedrijf en anderzijds een andere ruimtelijke invulling van de uitbreidingsplannen.

3.2. De vormgeving van de gebiedsgerichte ambities

Bovengenoemde keuzes zullen niet overal in de gemeente hetzelfde zijn. Op de ene plek kiezen we primair voor wonen, op de andere ligt het accent op bedrijvigheid. Daarom is gekozen voor een gebiedsgericht beleid, waarin genuanceerd en met inachtneming van lokale aspecten wordt omgegaan met externe veiligheid. Voor elk van de drie onderscheiden gebiedstypen is een eigen veiligheidsambitie vastgesteld. Deze veiligheidsambitie zegt vooral iets over de mogelijkheden die er in het betreffende gebied bestaan om ontwikkelingen te laten plaatsvinden. Ter verduidelijking kunnen de drie gebiedstypen grafisch worden weergegeven.

3.2.1. Gebiedstype 1: “Risicoluw gebied”

Een risicoluw gebied kenmerkt zich door een hoge bevolkingsdichtheid. Nieuwe risicovolle inrichtingen zijn hier niet gewenst. Bij bestaande risicovolle inrichtingen worden de mogelijkheden tot sanering onderzocht.

Centrum

Het centrum is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals detailhandel, horeca en (kleine) risicovolle inrichtingen. De risico's van de laatstgenoemde activiteiten moeten zoveel mogelijk worden beperkt. Bovendien hanteren wij hiervoor een pro-actieve benadering en een 'uitsterfbeleid'. Concreet betekent dat de mogelijkheden onderzocht moeten worden om de risicovolle inrichtingen op termijn te saneren. Nieuwe risicovolle inrichtingen zijn uitgesloten.

Woonwijken

Dit zijn locaties die worden gekenmerkt door hoge dichtheden van personen en activiteiten zoals wonen, scholen en zorginstellingen. Wij willen onze burgers een zo veilig mogelijke woonomgeving bieden en in woonwijken worden daarom per definitie géén nieuwe risicovolle inrichtingen toegelaten. Voor bestaande risicovolle inrichtingen worden de mogelijkheden onderzocht om deze activiteiten op termijn te saneren.

Recreatiepark Prinsenmeer

Prinsenmeer is een groot recreatiepark met dito propaantank, waar semi-permanente bewoning plaats vindt en waar op gezette tijden meer dan 10.000 mensen verblijven. Om die reden hebben we ervoor gekozen om dit terrein ook als risicoluw gebied te beschouwen. Concreet betekent dit dat de risico's zoveel mogelijk worden gereduceerd

3.2.2. Gebiedstype 2: "Gemengd gebied"

Het gemengde gebied is minder eenduidig dan de groepstypes risicoluw (3.2.1) en intensief (3.2.3). In dit gebied wordt de aanwezigheid van bepaalde risicobronnen min of meer als vanzelfsprekend gezien. Door historische ontwikkelingen heeft er een functiemenging plaatsgevonden.

Buitengebied

Om een versnipperde vestiging van risicovolle inrichtingen in het buitengebied te voorkomen wordt ook dit gebied beschermd tegen de uitbreiding van dergelijke bedrijven. Vestiging van nieuwe risicovolle bedrijven is, met uitzondering van agrarische bedrijvigheid, dan ook niet mogelijk. Deze uitzondering wordt gemaakt aangezien deze bedrijven en activiteiten op grond van hun typering in het buitengebied passen. Bij de vestiging van dit type bedrijven dient wel elke toename van het risico steeds vooraf te worden beoordeeld en verantwoord. Propaantanks zijn toegestaan, omdat (in het buitengebied) een fijnmazig gasdistributienet ontbreekt en reeds adequate veiligheidsvoorzieningen zijn opgenomen in de betreffende wet- en regelgeving.

Infrastructuur (m.u.v. A67)

Gebieden die als 'infrastructuur' worden aangemerkt, betreffen locaties die binnen het directe invloedsgebied van een weg, een ondergrondse buisleiding of een hoogspanningslijn vallen. Vanuit het aspect externe veiligheid zouden hier, gezien de doorgaans beperkte(re) risico's, wel ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk moeten zijn.

Wegen:

Aan weerszijden van deze wegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, wordt een zone van 100 meter beschouwd als gemengd gebied.

Opm.: De A67 behoort niet tot deze categorie, en wordt behandeld onder paragraaf 3.2.3 (intensief gebied).

Nieuwe ontwikkelingen worden, voor wat betreft risicovolle inrichtingen, beperkt tot LPG-tankstations en propaantanks. Bij nieuwe LPG-tankstations kiezen wij ervoor om deze inrichtingen juist buiten de kwetsbare woongebieden en nabij het (doorgaand) wegennet in het buitengebied te vestigen.

Ondergrondse buisleidingen:

Voor ondergrondse buisleidingen zijn de te hanteren veiligheidsafstanden opgenomen in de betreffende (nieuwe) wet- en regelgeving.

Hoogspanningslijnen:

Een aparte categorie 'infrastructuur' vormen de hoogspanningslijnen. Hoewel deze formeel wellicht niet tot het aspect externe veiligheid behoren, moeten deze wel degelijk worden meegenomen in de gebiedsgerichte aanpak. Hier moet in principe een veiligheidscontour van 150 meter aan weerszijde van de lijn worden aangehouden in verband met elektromagnetische straling. Op basis van specifieke en lokale omstandigheden kan deze afstand doorgaans worden teruggebracht. Binnen deze zones hoeft verder geen verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden, omdat de risicobenadering (nog) niet van toepassing is op hoogspanningslijnen.

De vestiging van nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten evenals de hiervoor genoemde nieuwe infrastructuur, zijn toegestaan op voorwaarde dat wordt voldaan aan de PR-contour (10^{-6} /jaar) èn een adequate verantwoording van het GR wordt uitgevoerd.

3.2.3. Gebiedstype 3: "Intensief gebied"

Intensieve gebieden worden gekenmerkt door een clustering van risicovolle inrichtingen. Door risicovolle inrichtingen op daarvoor aangewezen gebieden te concentreren, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat op meer plaatsen binnen de gemeente met grens- en richtwaarden rekening moet worden gehouden. Om de grotere risico's als gevolg van clustering van risicovolle inrichtingen te verantwoorden, richten hulpdiensten zich voor deze gebieden op de optimalisatie van rampenbestrijdingsplannen of calamiteitenplannen. Goede voorzieningen, zoals bereikbaarheid, ontsluiting en bluswatervoorzieningen zijn volledig uitgewerkt en zijn steeds up-to-date. De omgeving wordt actief geïnformeerd over de risico's. Training en rampenoefeningen zijn een aandachtspunt voor nieuwe risicovolle bedrijven.

Bij voorkeur wordt rond intensieve gebieden een veiligheidscontour aangewezen (= invloedsgebied). Hiermee willen we voorkomen dat ruimtelijke ontwikkelingen rond een intensief gebied een dam opwerpen voor toekomstige ontwikkelingen in dit intensieve gebied. Immers, als het gebied dat nabij het intensieve gebied is gelegen de mogelijkheid biedt om kwetsbare objecten te vestigen tot aan de zone waar op dat moment de grenswaarde geldt, dan wordt daarmee een slot gezet op uitbreiding van de risicovolle activiteiten in het intensieve gebied.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen binnen de gemeente Asten zijn aangewezen voor de vestiging van risicovolle bedrijven. Hier bevinden zich vaak al inrichtingen die werken met riskante stoffen. Clustering van risicobedrijven ligt daarom voor de hand. Via het vergunningenstelsel worden de plaatsgebonden risicocontouren beperkt en vervolgens vastgelegd om de ruimte op de bedrijventerreinen zo goed mogelijk te kunnen benutten. Via de ruimtelijke ordening dienen keuzes te worden gemaakt daar waar bedrijventerreinen grenzen aan (beoogde) risicoluwe gebieden. Dit geldt ook voor beperkt kwetsbare objecten en (bestaande) kwetsbare objecten op grenzend aan bedrijventerreinen.

Hoofdinfrastructuur (A67)

In Asten wordt de hoofdinfrastructuur voornamelijk gevormd door de rijksweg A67. Het invloedsgebied van deze transportas (aan weerszijden 200 meter) is per definitie aangewezen

als intensief gebied. Dit is gedaan omdat deze autosnelweg significant grotere risico's kent, dan de wegen die zijn ondergebracht bij de 'overige infrastructuur' (zie paragraaf 3.2.2). Vanuit het gezichtspunt van Externe veiligheid kan in het invloedsgebied worden uitgegaan van maximale ontwikkelingsmogelijkheden voor beperkt kwetsbare objecten en risicovolle inrichtingen (met inachtneming van de grenswaarde). Echter, vanuit de ruimtelijke ordening kan hier alleen sprake van zijn op bedrijventerreinen. De verantwoording van het groepsrisico vindt hier uitgebreid plaats door het planontwerp te optimaliseren (mogelijkheden voor beheersbaarheid van calamiteiten, zelfredzaamheid etc.).

3.3. Uitwerking plaatsgebonden risico en groepsrisico

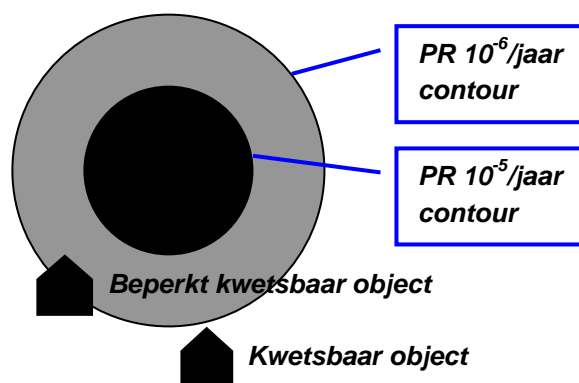
Nu de bovenstaande gebiedstypes uitgewerkt zijn, worden deze ambities vertaald naar de consequenties voor de omgang met het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. In bijlage 1 is daartoe een afwegingskader opgenomen. Hiermee wordt een systematische aanpak van het aspect externe veiligheid op een betrekkelijk eenvoudige wijze bereikt. Hieronder volgen enkele algemene uitgangspunten.

3.3.1. Plaatsgebonden risico (PR)

Voor nieuwe situaties is de overschrijding van de harde en normstellende *grenswaarde* van het PR 10^{-6} /jaar altijd onacceptabel! Voor bestaande situaties geldt voor bedrijven vooralsnog een waarde van 10^{-5} /jaar. Op korte termijn (1 januari 2010) dienen deze bedrijven aan de voornoemde grenswaarde te voldoen. De gemeente Asten hanteert hierbij weer een pro-actieve benaderingswijze opdat op een zo kort mogelijke termijn al wordt voldaan aan de grenswaarde.

Toelichting PR:

De PR-normen zijn verplicht aan te houden afstanden en verschillen voor zowel (beperkt) kwetsbare objecten als voor bestaande en nieuwe situaties. Er zijn een tweetal PR-normen te onderscheiden: de 10^{-5} /jaar en de 10^{-6} /jaar contour. Ze geven aan hoe groot de kans is dat een persoon 1 keer in de 100.000 respectievelijk 1 keer in de 1.000.000 jaar overlijdt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. De normen kunnen als volgt worden weergegeven:

3.3.2. Groepsrisico (GR)

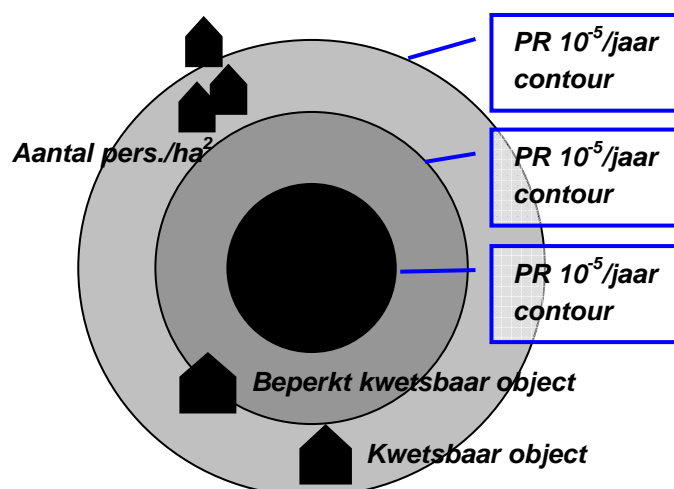
Ten aanzien van het groepsrisico is er geen waarde die altijd acceptabel is of die nooit wordt geaccepteerd. Belangrijker is echter dat het groepsrisico wordt verantwoord, aanvaardbaar is en dat het definitieve besluit weloverwogen genomen is.

In deze beleidsvisie wordt ervoor gekozen om de verplichte verantwoording van het groepsrisico aan te grijpen om:

- de externe veiligheidsrisico's in een zo vroeg mogelijk stadium, zowel kwantitatief als kwalitatief, in de planvorming te betrekken;
- die aanpak en maatregelen op de gemeentelijke agenda te krijgen, waardoor (nog) aanwezige risico's verder worden beperkt, de zelfredzaamheid wordt verhoogd en de mogelijkheden van de hulpdiensten kunnen worden bevorderd.

Toelichting GR:

De hoogte van het groepsrisico wordt bepaald door het aantal personen dat zich in het invloedsgebied bevindt. Afhankelijk van het aantal personen wordt de zogenoemde oriënterende waarde (OW) wel of niet overschreden. Met deze grootte kan men inschatten of het risico relatief hoog is (> OW, of juist laag (< OW)). Voor het groepsrisico geldt dat bestaande situaties niet verantwoord hoeven te worden. Voor nieuwe situaties geldt de lijn zoals vastgelegd in het onderhavige document.

Verantwoording groepsrisico

Het groepsrisico is een lastig te hanteren begrip. Het is niet meetbaar en er geldt geen duidelijke norm; er "geldt" enkel een algemeen geaccepteerde richtwaarde (oriënterende waarde). Hiermee wordt de verantwoording van het groepsrisico essentieel aangezien het bevoegde gezag hierbij aan moet geven wanneer een risicovolle ontwikkeling wèl, en dan onder welke omstandigheden (randvoorwaarden en maatregelen), èn wanneer niét wordt toegestaan dan wel als acceptabel wordt beschouwd.

Voor de verantwoording van het groepsrisico worden in de "Circulaire Risiconormering vervoergevaarlijke stoffen" een 9-tal onderdelen aangegeven die steeds betrokken moeten worden bij het invullen van de verantwoordingsplicht van het groepsrisico. Een overzicht van deze onderdelen staat in bijlage 2 opgenomen.

Door specifieke- en/of lokale omstandigheden kunnen onderdelen juist wèl of juist niét van toepassing zijn. Ook worden hiermee aspecten betrokken die in eerste instantie weinig met externe veiligheid gemeen lijken te hebben. Als gevolg van het doorlopen van dit verantwoordingsproces ontstaat "automatisch" een onderscheid dat in de praktijk wordt omschreven als een beperkte of uitgebreide verantwoording van het groepsrisico.

Bij zowel de verantwoording wordt, aansluitend bij de regelgeving, steeds in een zo vroeg mogelijk stadium advies gevraagd aan de regionale brandweer.

4. Rolverdeling en taken

Bestuurlijke en ambtelijke coördinatie

De bestuurlijke coördinatie op het gebied van externe veiligheid maakt onderdeel uit van de portefeuille van de burgemeester. De ambtelijke coördinatie ligt bij de coördinator Integrale Veiligheid.

Ambtelijke werkgroep

Medio 2006, is onder voorzitterschap van de coördinator Integraal Veiligheidsbeleid, de werkgroep Externe Veiligheid gestart. Vertegenwoordigers vanuit sectie milieu, ruimtelijke ordening, voorlichting, evenals de gemeentelijke en regionale brandweer maken deel uit van deze werkgroep. Doel is het externe veiligheidsbeleid binnen de gemeente Asten verder te ontwikkelen. Daarnaast ziet zij toe op het naleven van de acties die volgen uit het werkprogramma externe veiligheid. Bovendien definieert zij noodzakelijke nieuwe acties. Ook wijst de ambtelijke werkgroep de juiste personen aan om deel te nemen aan provinciale projecten in het kader van de programmafianciering externe veiligheid.

Actualisatie risicogegevens

Het is van groot belang om over recente en betrouwbare risicogegevens te beschikken. Vanaf begin 2006 zijn provincies verplicht om risicokaarten te maken en te beheren. Deze gegevens worden opgeslagen in het RIS (Risico Informatie Systeem) en weergegeven via www.risicokaart.nl. Het technisch- en applicatiebeheer van de Brabantse risicokaart wordt verzorgd door de provincie Noord Brabant. De actualisatie alsmede het beheer van de lokale gegevens is door de provincie overgedragen aan de gemeente. Het bevoegde gezag is hiervoor verantwoordelijk.

Ris-coördinator

Om te bereiken dat het RIS betrouwbare gegevens bevat, heeft de provincie de gemeenten verzocht een RIS-coördinator aan te wijzen. De drie hoofdtaken van een RIS-coördinator zijn het (laten) beheren van de gegevens in RIS, het stimuleren van het gebruik van RIS en het onderhouden van contacten over het RIS met de intern betrokken afdelingen, de provincie en eventueel met andere RIS-coördinatoren. Om ervoor te zorgen dat het RIS en de risicokaart geïmplementeerd wordt binnen de gemeente Asten is de coördinator Integraal Veiligheidsbeleid aangewezen als RIS-coördinator.

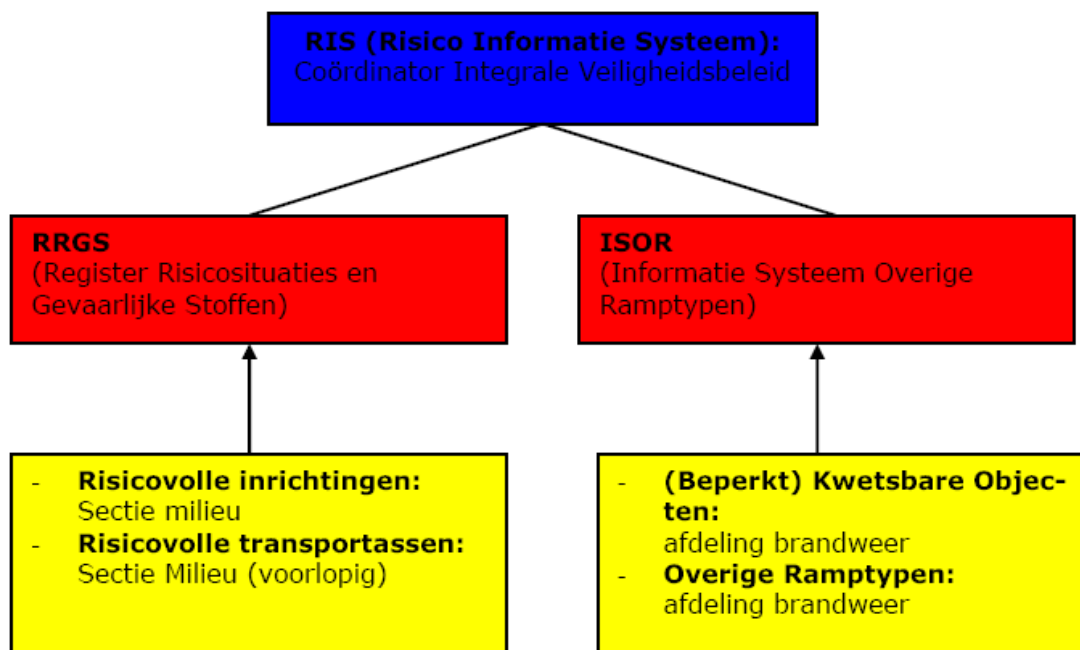
Organisatie RIS-beheer gemeente Asten

Voor een doelmatig gebruik van het RIS is het van groot belang dat het RIS is gevuld met actuele, juiste en volledige informatie en dat de gegevens in het RIS worden beheerd. De inhoudelijke informatie op de risicokaart kan worden onderverdeeld in drie categorieën:

1. Risicosituaties gevaarlijke stoffen: risicovolle bedrijven, transportroutes en buisleidingen (beheer via het RRGs);
2. relevante kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (beheer via het ISOR);
3. overige ramptypen: tunnels, vliegvelden, waterwegen, wegen/spoorwegen, evenementen, geologische structuren, overstromingsgebieden en brandbare natuurgebieden (beheer via het ISOR).

De informatie over deze drie categorieën is verspreid binnen de gemeente beschikbaar is. Het beheer van deze gegevens wordt daarom verdeeld over verschillende disciplines binnen de gemeente.

Onderstaand is de RIS beheerorganisatie binnen de gemeente Asten schematisch weergegeven. Een verdere uitwerking wordt als actiepoint in het uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid opgenomen.

Milieu

Milieu ondersteunt de RIS-coördinator bij het in kaart brengen van een actueel beeld van de risicobronnen in onze gemeente. Hiervoor onderhoudt zij contact met derde partijen als de SRE Milieudienst en de provincie Noord-Brabant. Milieu is voorts verantwoordelijk voor het naleven van de acties die volgen uit het werkprogramma externe veiligheid en betrekking hebben op het taakveld "milieu". Vooral nog heeft dit ook betrekking op het vervoer van gevaarlijke stoffen (indien wenselijk in overleg met de verkeerskundigen) Tot slot definieert zij noodzakelijke nieuwe acties.

Ruimtelijke Ordening

Ruimtelijke Ordening zorgt voor de beoordeling van externe veiligheid in de bestemmingsplannen Zij neemt bij planvorming "externe veiligheid" op in het te doorlopen proces.

(Regionale) Brandweer

De (regionale) brandweer draagt, in lijn met het beleid, zorg voor een gedegen advies in het verantwoordingstraject voor het groepsrisico. De gemeentelijke brandweer ondersteunt de RIS-coördinator bij het in kaart brengen van een actueel beeld van de kwetsbare objecten en overige ramptypen (ISOR) en draagt bij aan afstemming met de regionale brandweer inzake de verantwoording van het groepsrisico.

Bijlage 1 Afwegingskader gebiedsgerichte benadering externe veiligheid

Gebiedsgerichte indeling	Risicoluw gebied		Gemengd gebied		Intensief gebied	
	Woonwijken	Centrum	buitengebied	Infrastructuur	Bedrijventerreinen	Hoofdinfrastructuur (A67)
Bestaande risicovolle inrichtingen	Pro-actieve benadering t.a.v. sanering, Uitsterfbeleid		Toegestaan, op voorwaarde dat wordt voldaan aan de PR-contour (10^{-6} /jaar) èn een adequate verantwoording van het GR wordt uitgevoerd. (dient in combinatie met elkaar te worden beoordeeld)			
Bestaande (beperkt) kwetsbare objecten	Toegestaan					
Nieuwe risicovolle inrichtingen	Niet toegestaan		Niet toegestaan, met uitzondering van agrarische bedrijvigheid en propaantanks, op voorwaarde, dat wordt voldaan aan de PR-contour (10^{-6} /jaar) èn een adequate verantwoording van het GR wordt uitgevoerd.	Niet toegestaan, met uitzondering van LPG-tankstations,	Vestiging toegestaan, op voorwaarde dat: wordt voldaan aan de PR-contour (10^{-6} /jaar) èn een adequate verantwoording van het GR wordt uitgevoerd.	
Nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten	Toegestaan, op voorwaarde dat wordt voldaan aan de PR-contour (10^{-6} /jaar) èn een adequate verantwoording van het GR wordt uitgevoerd.				Vestiging niet toegestaan, tenzij: dat wordt aangetoond dat wordt voldaan aan de PR-contour (10^{-6} /jaar) en een adequate verantwoording van het GR wordt uitgevoerd.	
Risicocommunicatie	Geen prioriteit		Lage prioriteit		Hoge prioriteit	

Bijlage 2 Onderdelen verantwoording groepsrisico

Voor de verantwoording van het groepsrisico worden in de “Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen” een 9-tal onderdelen aangegeven die betrokken moeten worden bij het invullen van de verantwoordingsplicht van het groepsrisico.

Het groepsrisico kan niet, zoals wèl met het plaatsgebonden risico, uitgedrukt worden in een harde en duidelijke norm. Voor het groepsrisico geldt enkel een richtlijn die niet limitatief werkt. Hierdoor krijgt de motivatie (verantwoording) van het groepsrisico een doorslaggevende plaats. Het kwalitatieve aspect van het groepsrisico wordt extra benadrukt. Het gaat tenslotte om de kwalitatieve veiligheid en niet om cijfermatige uitkomsten van een risicoberekening (RBM-II, Safeti, etc.).

De kwalitatieve verantwoording kent een aantal duidelijke onderdelen. Elk onderdeel wordt overigens apart beoordeeld. Hierdoor worden de onderdelen overigens lastig (onderling) te vergelijken. De diverse onderdelen staan in onderstaande tabel genoemd.

Nr.	Onderdeel verantwoording groepsrisico	1	2
1	Aanwezige dichtheid van personen in het invloedsgebied van de betrokken risicobron: - functie-indeling - gemiddelde personendichtheid (totaal en per functie/locatie) - verblijfsduurcorrecties - verschil tussen bestaande en nieuwe situatie	☐	☐
2	De omvang van het groepsrisico: - de omvang voor het van kracht worden van het besluit; - de verandering van het groepsrisico ten gevolge van het besluit; - de ligging van de groepsrisicocurve ten opzichte van de oriëntatiewaarde.	☐	☐
3	De mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen ter beperking van het groepsrisico bij de betrokken inrichting(en) en/of transportroute	☐	☐
4	De mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen ter beperking van het groepsrisico in het ruimtelijke besluit.	☐	☐
5	De mogelijkheden tot voorbereiding op en bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval: - Pro-actie; - Preventie; - Preparatie; - Repressie/zelfredzaamheid.	☐	☐
6	De mogelijkheden van personen die zich in het invloedsgebied van de risicobron bevinden om zichzelf in veiligheid te brengen.	☐	☐
7	De voor- en nadelen van andere mogelijkheden tot ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico.		☐
8	De mogelijkheden en voorgenomen maatregelen ter beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst.		☐
9	De voorschriften die het bevoegde gezag voornemens is te verbinden in geval van het afgeven van een oprichtingsvergunning, in geval deze verhogend werkt op het groepsrisico van het betrokken gebied.		☐

1 = Oprichtingsvergunning conform artikel 8.1, 1e lid sub a van de Wm of veranderingsvergunning conform hetzelfde lid sub b;

2 = Vaststelling van een bestemmingsplan of verlening van vrijstelling daarvan.